

ГИЙОМ АПОЛИНЕР ИЗГУБЕНАТА СЯНКА

Превод от френски: Мария Коева, 1985

chitanka.info

На госпожица Съогре

Това се случи преди повече от десет години и все пак явно не е отминало, след като щом пожелае, виждам отново нещата и хората от онова време. Чувствам ги осезателно, чувам звуци и гласове. Тези спомени ми досаждат като мухи, които пъдиш, а те веднага кацат отново по лицето или ръцете.

Когато Луиз Анслет умря, аз вече не я обичах. От година чувствата ѝ се плъзгаха по мен като дъждовна вода по мушама. Разлюбването, което не исках да покажа, ненадейно проблясваше пред приятелите като словесна светкавица и бях сигурен, че моите душевни тревоги им предоставят тема за разговори, които отгатвах, без да съм ги чул, тъй както, без да го виждаш, си представяш трупа на девойка, минавайки пред портата с бял креп на дом, в който жалеят.

След това ми казаха. Почти месец преди смъртта на Луиз съм говорел, че щяла да умре, че ѝ оставали само три седмици, само петнадесет дена, че щяла да умре идущата сряда, че щяла да умре на другия ден. Мислели, че се шегувам, тъй като Луиз бе здрава, изпълнена с младост и жизнерадост.

Ала касапинът може да каже кога една юница ще падне под ножа. Моята омраза бе веща, добре ми беше известен денят на Луизината смърт и тя умря на посочената от мен дата.

Умря внезапно и смъртта ѝ не бе загадка за лекарите. Ала не можах да попреча на приятелите си да ме заподозрат в убийство. Въпросите им ме оплитаха като съскащи змии, които не съумявах да укротя.

О, някогашни терзания, вие още сте в мен...

Месец преди смъртта на Луиз бяхме излезли заедно. Беше събота. Мълчаливо се скитахме из квартал Маре и помня, че гледах нашите сенки, които ни предшестваха и се преплитаха.

На улица Фран-Буржоа спряхме пред магазинче, където пишеше: „Стоки от заложна къща“. На витрината се виждаха наредени

всевъзможни предмети. Целият свят и всички епохи бяха доставчици на магазина, където накити, рокли, картини, бронзови украшения, дребни предмети и книги съседстваха както мъртъвците на гробищата. Меланхолично разчитах жалкото изложение по гражданска история, съставено от тези вехтории, когато Луиз ме замоли да ѝ купя някакъв накит, който ѝ харесвал. Отваряйки остъклената врата, прочетох името, изписано на нея с бели букви — Давид Бакар, — и видях, че сенките ни, внезапно разделени, влязоха едва след нас.

Давид Бакар седеше зад тезгяха. Каза ни да вземем украшението от витрината, но когато след пазарлъка поисках да платя, ми заяви, че нямал дребни да ми върне, та да съм отидел да разваля пари някъде наблизо. Разбрах, че този човек не желае да работи в събота, и когато се върнах и платих каквото се полагаше, парите останаха на тезгяха.

— Какво хубаво време — каза после Бакар. — Наистина, днес е събота. Слънцето винаги грее на този ден. А и този ден е най-подходящ за изучаване на сенките. Освен това съботата ми припомня една от най-вълнуващите подробности в дългия ми живот. Какъв хубав спомен е да си бил самата случайност! Християните нямат подобни спомени от детинство!

Роден съм в Рим, а в Париж живея едва от двадесет и пет годишна възраст.

Знаете, че в Рим числата на лотото се теглят всяка събота на пиаца Рипета, а грижата да избира наслуки числата се поверява на някое еврейче — по възможност миловидно и къдрокосо.

Един път теглих числата аз. Заведе ме майка ми, която бе много красива. Тогава, наред площада, приех образа на случайността. От тогава не съм виждал толкова много погледи да ме следят с тревога. Накрая имаше очи, горящи от гняв, а други — от радост. Някои хора ме заплашваха с юмрук и ме ругаеха, а други ликуваха и ме наричаха Исус, агнец божи, спасител или ми прикачаха други имена, ласкави по християнски.

Много ясно помня един мъж с редингот и без шапка, застанал на първия ред в тълпата. Изглеждаше тъжен и потиснат и докато множеството се отливаше, видях в слънчевата светлина, че той няма сянка. Бързо и незабелязано извади револвер от джоба си и изстреля един куршум в устата си.

Ужасен гледах как отнасят трупа. Сетне потърсих майка си, ала не я намерих и се върнах сам вкъщи, където тя тази нощ не се прибра.

На другия ден майка се завърна и баща ми ѝ отправи упреци, които ние със сестрите ми намерихме напълно заслужени. Той обаче скоро млъкна, след като тя сурово изрече няколко думи, които не разбрах.

Вечерта дойде чичо Тенсо, равинът. Беше ядосан на родителите ми, задето ме бяха оставили да тегля числата на лото. „Видях Давид — каза той, — беше като златния телец, който нашите прадеди боготворели в отсъствие на Мойсей. Очаквах мига, когато печелившите ще се разтанцуват около Давид.“ И порицанията му бяха изпъстрени с цитати от Маймонид^[1] и от Талмуда.

Предложих на Бакар пура, но той отказа под предлог, че е събота.

— Ох — каза Бакар, — не се чувствам твърде добре. Заемете ми сенките си, преди да си тръгнете... Бих искал да узная дали ми остава да живея дълго. Разбирам малко от сциомантия, или гадаене по сенки. Основните положения на тази наука ми бяха предадени от същия онзи чичо, който не одобряваше преклонението пред златния телец, макар сам да бе много богат и голям скъперник. Той винаги пътуваше в трета класа. По този повод негов приятел го запитал веднъж защо проявява такава стиснатост. „Защото няма четвърта“ — отвърнал чичо ми. По-късно той се изсели в Германия, където във влаковете има четвъртокласни вагони.

— Нека излезем от магазина и упражним сциомантията под съботното слънце. Но имате ли сенки и двамата? Защото знайте, че според нашите установени вярвания сянката напуска тялото тридесет дена, преди то да умре.

Извън магазинчето ние с радост видяхме, че все още си имаме сенки. Бакар ни разположи така, че сенките ни да се преливат с неговата, сетне разгледа трептящото петно. Говореше така:

— Ой, огнен знак! Ой, огън! Ой, Адонай^[2]! Огън и пепел, пепел и прах — мъртвешки прах! Огън и опиум — сън упоителен. Ой, огнен

знак. Огън, опиум, упоение, убиец — да, и убиец има сред тях. Ой, ой! Огън, опиум, упоение, убиец — ой, Адонай, Адонай!

И тъй като бе излязъл без шапка, а може би и като потвърждение на предвестието за смърт, загатнато от огнения знак, Бакар шумно кихна.

Силно развълнуван, аз му казах:

— Бог да ви благослови!

Ала Бакар влезе в магазинчето си с думите:

— Дълго още ми остава да живея.

Сетне, виждайки, че слънцето скоро ще се скрие, ни рече:

— Ще се видим друг път.

Беше време за молитва и на тръгване го видяхме, нахлупил вехт цилиндър, да чете пред прага на магазинчето някаква староеврейска книга, която отгръщаше, както му е редът, отзад напред.

Вървахме, без да говорим, и когато след малко пожелах да видя сенките, забелязах с особено жестоко задоволство, че сянката на Луиз Анслет я бе напуснала.

[1] Еврейски теолог и лекар, живял в Испания през XII в., който се опитал да съгласува науката с религията. — Б.пр. ↑

[2] Едно от имената на еврейския бог. — Б.пр. ↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.